

สื่อชุด “พัฒนาครู” ฉบับที่ 4

นาทวิธีการ

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

สื่อชุด “พัฒนาครู” ฉบับที่ 4

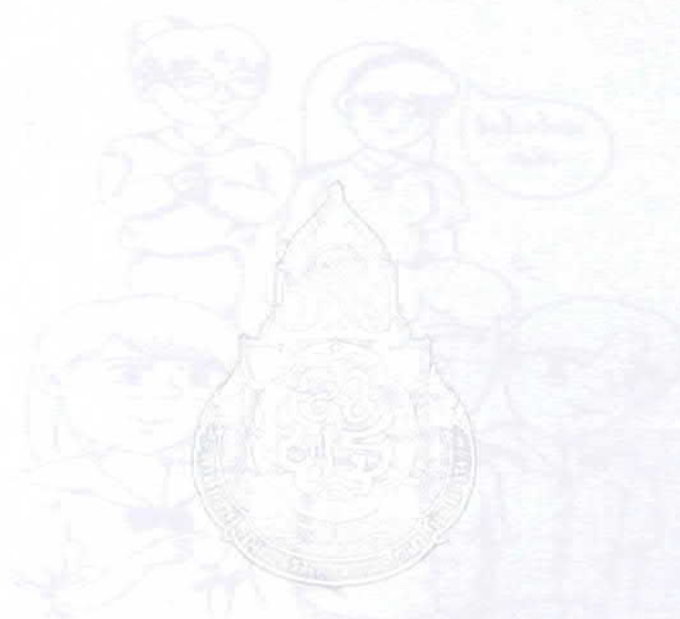

นานาวิธีการ

ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

๙ เทวมนี วิชาสามัญ- คชชช

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2540

จำนวนพิมพ์ 40,000 เล่ม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สงวนลิขสิทธิ์

ISBN 974-268-3646

คำนำ

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมุ่งหวังยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะ คุณสมบัติของนักเรียน นักศึกษา ที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในหลักสูตรนั้น การปฏิรูปครูและการเรียน การสอนถือเป็นส่วนสำคัญ

เนื่องจากโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความรู้เปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ ฉะนั้นบทบาทและ วิธีสอนของครู ซึ่งเคยเน้นในด้านความรู้ความจำนั้นควรจะต้องเปลี่ยนไปเป็นการแนะแนวช่วยอำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างถูกต้อง ซึ่งครูจะต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

1. ต้องรู้จักและเข้าใจเด็กเป็นอย่างดี
2. ต้องสามารถช่วยเหลือเด็กในปัญหาที่ไม่ซับซ้อนเกินไป
3. ต้องสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็ก

ดังนั้นศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ จึงได้จัดทำสื่อเพื่อช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่หรือมี คุณสมบัติดังกล่าว โดยสื่อชุดนี้ประกอบด้วยเอกสาร 8 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 “ขอใจให้เป็นครู”	ฉบับที่ 5 “อย่าทำ萬人คนเดียว”
ฉบับที่ 2 “รู้จักเด็กของท่าน”	ฉบับที่ 6 “สำรวจตน”
ฉบับที่ 3 “สารพันปัญหา”	ฉบับที่ 7 “ยุทธวิธีของครู”
ฉบับที่ 4 “นันทวิธีการ”	ฉบับที่ 8 “กิจกรรมแนะแนวนักเรียน” (คู่มือครู)

โดยแต่ละฉบับมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้

ฉบับที่ 1 “ขอใจให้เป็นครู” จะช่วยกระตุ้นให้ครูมีจิตสำนึกในความเป็นครู ตระหนักในความสำคัญ ของภารกิจหน้าที่แห่งความเป็นครู จากนั้น “รู้จักเด็กของท่าน” จะช่วยให้ครูปฏิบัติภารกิจแห่งตน คือการ ศึกษาเข้าใจพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือแก่เด็กได้อย่างเหมาะสมต่อไป ซึ่งได้เสนอในฉบับต่อมา ดังนั้นฉบับที่

เอกสารชุดนี้มีจุดประสงค์ในการจุดประกายความคิดให้ครูได้สนใจที่จะนำไปพัฒนาตนเองและได้ศึกษาหาความรู้ในระดับอีกต่อไป หากผู้อ่านมีความคิดเห็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ ทราบด้วย จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงเอกสารตัวส่วนนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กรมวิชาการขอขอบคุณผู้จัดทำเอกสารชุดนี้และผู้ที่จะนำเอกสารชุดนี้ไปใช้ให้เกิดผลต่อการพัฒนานักเรียนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

(นายสงวน อักษรณะ)

อธิบดีกรมวิชาการ

คำชี้แจง

“แนววิธีการ” ที่ท่านกำลังอ่านอยู่ขณะนี้ มีจุดประสงค์ที่จะช่วยให้ครูได้ตระหนักและเข้าใจว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น มีสาเหตุต่าง ๆ กัน ฉะนั้นการแก้ปัญหาจึงควรจะต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล และให้ตรงกับสาเหตุ

การแก้ปัญหาได้ถูกวิธีนั้นครูจำเป็นต้องมีแบบแผน และให้รอบคอบ โดยใช้หลักการและวิธีการที่ได้กล่าวมาแล้ว ในเอกสารเรื่อง “รู้จักเด็กของท่าน”

หวังว่า เนื้อหาสาระที่เสนอในเอกสารเล่มนี้จะเป็น แนวทางสำหรับครูในการหาวิธีช่วยเหลือเด็กได้เหมาะสม ถูกต้อง ถึงขั้น

ขอขอบคุณผู้เขียนและสำนักพิมพ์ดอกหญ้าที่อนุญาตให้ท่านเรื่อง “แนวแล้ว” และ “ตัวหลักคู่” จากหนังสือเรื่อง ‘แรกก้าว’ มาตีพิมพ์ไว้ในที่นี้

ยามา เอนิซัง
ประธานโครงการ

สารบัญ

เกิดในโรงเรียนรักเด็ก

พจนีย์ เทล้าอมต

1

นมกลั้ว

สุวิมล พุกประยูร

6

ตัวอักษร

สุวิมล พุกประยูร

16

สรุปแนวทางในการช่วยเหลือเด็ก

อานา ถนัดช่วง

25

เหตุเกิดในโรงเรียนรักเด็ก

“พี่บ๊องอะ สมุทรโฆษของอีกแล้ว” ครูสมพรพูดประโยคนี้ให้แม่ที่ก้าวเข้ามาในห้องแนะแนว ทำหน้าที่ของครูสมพรค่อนข้างว่องไวทันกาล ครูบ๊องเข้าใจดีว่าครูสมพร เป็นครูที่มีความตั้งใจทำงานสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไรก็ตามที่นักเรียนประจำชั้นของเธอมีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเรียนหรือปัญหาพฤติกรรมเธอจะเข้าช่วยเหลือหาทางแก้ปัญหาอย่างจริงจังและจริงจังทุกครั้ง ดังนั้นเธอจึงค่อนข้างวิตกกังวลเมื่อสมุทร นึกเรียนเข้าประเพณีปีที่สาม ที่เธอเป็นครูประจำชั้นอยู่ถูกจับได้ว่าขโมยของเพื่อนเป็นครั้งที่สองภายในสัปดาห์เดียวกัน

“พรไม่เข้าใจเลยว่า . . . ทำไมสมุทรจึงเป็นเด็กที่ขโมยไม่ได้ พ่อ-แม่ก็มีตำแหน่งหน้าที่การงานและฐานะดี ข้าวของเครื่องใช้ในการเรียนของแกก็มีครบถ้วน แต่จะอย่างที่ใช้ฉ้อฉลแต่เป็นของดีมีราคาทั้งนั้น” ครูสมพรยังพูดต่อไปเรื่อย ๆ ขณะที่เดินตรงมาหนึ่งที่เก้าอี้หน้าโต๊ะครูบ๊อง

ครูบ๊องขมวดหน้าขึ้นจากการตัดแต่งดอกไม้ใบไม้กระดาษาที่เตรียมไว้สำหรับจัดบอร์ดสารสนทศ แล้วถามว่า “คราวนี้ไปขโมยอะไรของใครเขาเข้าอีกล่ะ”

“แกขโมยกล่องดินสอของโกสมเพื่อนในห้องเดียวกันละ ความจริงสมุทรแกมีกล่องดินสอใช้แล้วอะคะดีกว่า และสวยกว่าของยายโกสมตั้งเยอะ ไม่เข้าใจเลยว่าทำไมจึงต้องไปขโมยของเพื่อนอีก” ครูสมพรตอบคำถามแล้วสรุปด้วยข้อสงสัยที่ทำให้ครูบ๊องต้องถามต่อว่า . . .

“แล้วพรคิดว่าเด็กหรือคนที่ขโมยนี้มันมีสาเหตุมาจากอะไรบ้างล่ะ”

“พรคิดว่าคนเราทุกคนไม่อยากทำอะไรในสิ่งที่สังคมตราหน้าว่าเลวทรามอะ ดังนั้นคนที่ขโมยได้นั้นเขาคงมีภาวะจำเป็นบังคับ” ครูสมพรตอบ

“ภาวะจำเป็นบังคับที่พรพูดนั้นหมายถึงอะไรล่ะคะ” ครูบ๊องยังถามต่อ

“พรว่าน่าจะเกิดจากความขาดแคลนของเขานั่นแหละคะ แต่ . . . สมุทรแกไม่ขาดแคลนอะไร” ครูสมพรตอบด้วยใบหน้าที่ดูเศร้า

“รอเดี๋ยวละ พี่จะหยิบอะไรให้ดู” ตูรับขอรุกขึ้นเดินไปเปิดตู้เอกสารหยิบเอกสารแผ่นหนึ่งขึ้นมาให้
 ดุชมพพรพร้อมกับบอกว่า “นี่เป็นบทความที่คัดมาจากหนังสือพิมพ์ นำมาจัดเป็นบทพูดไว้เพื่อให้เพื่อนครูเราได้
 ศึกษา ลองอ่านดูสิ”

ดู ขของเรามีนิสัย อักขโมยมาก ตอนนี้อายุ 11
 ปี อยู่ ป. 4 แล้วเขามักขโมยของคนอื่นเสมอ
 เช่น ที่ห้างสรรพสินค้า เรนทอยเจ้าของห้าง
 ดำเนินหลายครั้ง ชูเนเร เขาไม่รู้ว่าเรอแต่ก็ไม่ขาด
 แคลนใดๆ ตูๆ ก็มีได้ออกยว เรามีให้พร้อมเสมอ
 แต่เขาก็เลิกนิสัยนี้ไม่ได้ เป็นลูกคนโหดทั้งใจดี
 กนบเรซึนเคอ

ขโมยแบบเคลพโตมานี

ข โมยมีอยู่ 2-3 ชนิด คือ ขโมย เพราะ ขโมย
 ไม่มี อากมี แต่ไม่มีเงินซื้อจึงขโมยหรือ
 ขโมยไปขายเพราะ ขโมยเงิน ขโมยเพราะ แค้น งง
 ใจขโมยเพื่อให้ถูกใจใจเพื่อเจ้าหน้าที่จะได้เรียกค่า
 แม่ไปได้ออกกนและถูกต่อว่าให้อับอาย แค้นก็มี
 ใจแค้นใครขึ้นแท่นพ่อแม่นั้นแหละ

ขโมยอย่างหลังแกลเรียกว่าขโมยเพราะ เคย
 คือ เคยมี หรือ เคยตัว ไม่ได้ขาดหรือแท่น แล
 เพราะเคยอยากขโมย มัน และทิ้งหัวใจ สบูก
 ถานานดินแดนที่ได้ขโมย แม้ของที่ขโมยไม่ได้มี
 วากาล่วงดะไว้นัก ขโมยอย่างนี้เรียกว่า เกรพโต
 มานี มีขโมยเกรพโตมานีเสมอ บางคนเป็นนง
 จาม คาวา สาวไฮโซๆ หรือ คารว
 ขโมยเพราะขาดเงิน พอเข้าใจได้
 ขโมยเพราะแค้น ล่องทบทวความล้มพันซ์

แม่ถูพร่งนั้นดู
 ขโมยเพราะเคย หรือเคลพโตมานีๆ ค่าน
 ได้เข้าใจว่าเพราะเพราะเคยแล้วเกิดเงื่อนไข
 ได้ ความรังพอใจได้ความตื่นเต้นหรือได้รางวัล
 เห็น ได้ให้เขมว่าเก่งว่ายอด จึงตั้งใจตรงนั้นก็
 เป็นได้เกิดนิสัยจนอดอปล หมดไม่อยู่ จนยังไม่ซัก
 เจนเคยเคยเพราะขโมยนั้นอับอันนี้เพียงเป็นรัก
 ล้นนิษฐ เกเร้า ยังไม่เกิดเห็นงานวิจัยเดี่ยว วงนี้
 ธิยว่าเป็นพวกบุคลิกภาพแปรปรวน ไม่ถึงกับ
 เป็นโรคจิตะกรับ
 ลายมือ “กนบเรซึนเคอ” ระบูกความเป็นกนขี
 อาย มีอณาจักรขอตนเองชื่ออัยย์และตบ
 เตี่ยมกรับ

ตีมา ตมานมิตร

ที่มา : หนังสือพิมพ์ข่าวสด วันที่ 15 มกราคม 2540 หน้า 21

ครูสมพงษ์อ่านข้อความในเอกสารนั้นแล้วเอ่ยขึ้นด้วยใบหน้าที่ตลกลอยความวิตกกังวลลงไปบ้าง แล้วพูดขึ้นว่า
“หมายความว่าที่สมุทราชโมยนี้ไม่ใช่เพราะขาดแคลน แต่ว่าเขาโมยเพราะ “แด้น” หรือ “เดย” กันนะ”

“เรื่องนี้พอจะพบคำตอบได้ก็ด้วยการสืบหาร่องรอยกันหน่อยละ” ครูบึงอรณะ

“จะทำได้ยังไงเล่าคะ” เธอยังถามต่อเพราะไม่รู้จริงๆ เนื่องจากเธอเป็นครูใหม่ เพิ่งบรรจุ ในปีการศึกษา
ศึกษาปี

“พวก็ลองพูดคุยกับสมุทราชูติจะว่าความสัมพันธ์ระหว่างแกกับพ่อแม่เป็นอย่างไรบ้าง สมุทราชูติักับข้อ
ใจเรื่องใดบ้าง นอกจากนี้ควรศึกษาจากเด็ก ๆ ในชั้นเรียนดูด้วยว่าสมุทราชูติกับโกศลมีปัญหาอะไรกันบ้างหรือไม่” ไม่ทัน
ที่ครูบึงอรณะจะแนะนำจบ ครูสมพงษ์ก็เริ่มได้แนวคิดและพูดขึ้นว่า

“อ้อ. . . พรเข้าใจแล้วว่าหากเราอยากรู้ว่าสมุทราชูติโมยเพราะ “เดย” หรือไม่เราก็จะต้องไปศึกษากลุ่ม
เพื่อนสนิทของเขาดูว่ามีลักษณะพฤติกรรมและความคิดเกี่ยวกับการโมยอย่างไร “ใช้ไหมคะ”

“ใช่จ้ะ แต่ถ้าจะให้ดีควรพูดคุยกับตัวเด็กเอง และพ่อแม่ของแกด้วย การที่เราสามารถศึกษาให้พบ
ต้นเหตุที่แท้จริงของการกระทำ จะช่วยให้เราแก้ปัญหาได้ถูกที่ตรงและดีขึ้น” ครูบึงอรณะ

ครูสมพงษ์หันหน้าครูบึงอรณะด้วยอารมณ์ดีและพูดต่อว่า “พี่บึงคะ พยายามรับทราบว่าเมื่อก่อนนี้ พร
มักคิดเสมอว่าคาถาที่สอนโมยสิ่งของ ของผู้อื่นนั้นเกิดจากความขาดแคลนของเขา . . . พรเพิ่งรู้วันนี้เองว่ามีสาเหตุอื่น ๆ
อีกที่ทำให้บุคคลเป็นเช่นนั้นไม่ได้”

“ต้นเหตุแห่งการกระทำของบุคคลเป็นเรื่องค่อนข้างซับซ้อน บางทีมีหลายสาเหตุประกอบกัน บางทีในคน
เดียวกันที่แสดงพฤติกรรมแบบเดียวกันแต่คนละวาระอาจมีสาเหตุแห่งการกระทำคนละอย่างก็ได้ ดังนั้น ความรู้ทาง
จิตวิทยาที่เราศึกษามาในสถาบันการศึกษาจึงอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้เราเข้าใจพฤติกรรมคนถึงขั้นนำไปแก้ปัญหาให้
แก่เด็ก ๆ ของเราได้” ด้วยเหตุนี้พี่จึงได้พยายามช่วยเหลือเพื่อนครูของเราด้วยการติดต่อหาความจากหนังสือพิมพ์และ
นิตยสารต่าง ๆ ตลอดจนติดต่อถามจากหนังสือและงานวิจัยต่าง ๆ เก็บไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ค้นหาได้ง่าย หากพร
ว่างจะมาหยิบอ่านบ้างพี่จะยินดีมากเลยนะจ๊ะ พี่อยากให้เพื่อนครูของเราทุกคนมาใช้ประโยชน์จากเอกสารเหล่านี้” ครู
บึงอรณะสิ่งที่เธอตั้งใจทำเพื่อช่วยเหลือเพื่อนครู

"ขอบุญแต่พี่บ๊อง พระดีใจจริง ๆ ที่ได้มาปรึกษาพี่ในวันนี้ นอกจากพระจะได้แนวคิดไปใช้ ในการแก้ปัญหาของสมุทรรแล้ว พระยังได้พบมุทรพทย์ทางปัญญาของผู้เป็น "ครู" อีกด้วย พระจะไปศึกษา หาสาเหตุแห่งปัญหาของสมุทรรก่อนนะละ ได้ความอย่างไรแล้วพระจะมาขอคำแนะนำจากพี่อีก" แล้วครูสมพรรก็จากไปด้วยใบหน้าที่สดชื่น และแววตาที่มุ่งมั่น

สามวันต่อมา . . .ครูสมพรรก็ได้้นำร่องรอยที่คิดว่าเป็นสาเหตุแห่งการขโมยของสมุทรรมาเล่าให้ครูบ๊องฟังว่า "สมุทรรเป็นเด็กที่นำสงสารมากนะ แกไม่เคยได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่เลย แกถูกปล่อยให้อยู่กับตาเฒ่าใช้ตั้งแต่เกิด ด้วยเหตุที่พ่อแม่ของแกมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพจึงใช้เวลาเกือบทั้งหมดไปกับการทำงาน ถึงแม้สมุทรรจะได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีจากตาเฒ่าใช้ แต่เขาก็เหมือนเด็ก หัว ฟู ไป ที่ต้องการความอบอุ่นจากพ่อแม่ ทุกครั้งที่สมุทรรร้องไห้พ่อแม่มีเวลาอยู่กับเขาบ้าง หรือแม้แต่จะจับปวย สิ่งที่เขาจะได้ก็คือ ของเล่น สิ่งของเครื่องใช้และเงิน" เธอหยุดหายใจเล็กน้อยแล้วเล่าต่อว่า

"วันที่สมุทรรขโมยกล่องดินสอของโกธุมนั่นเพราะ โกธุมได้นำมาเล่าเพื่อน ๆ ฟังว่าพ่อแม่เธอให้รางวัลความพยายามและรับผิดชอบในภาระงานได้คะแนนผลการเรียนในระดับดีมากทุกวิชา ด้วยการพาไปเที่ยวสวนสัตว์แล้วพาเธอไปเลือกซื้อกล่องดินสอด้วย ด้วยความแค้นที่พ่อแม่ที่ไม่เคยมีเวลาให้กับเขาเลยไม่ว่าเขาจะทำควมดีอย่างไรบ้างบวกกับความอิจฉาโกธุมเขาจึงขโมย" จากการสืบค้นของครูสมพรรยังพบอีกว่า การขโมยครั้งแรกของสมุทรรก็มีสภาพคล้าย ๆ กัน

เมื่อครูสมพรรเล่าจบครูบ๊องจึงแนะนำขึ้นว่า "พระควรจะพูดคุยกับสมุทรรให้เข้าใจความจำเป็นของพ่อแม่และความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทั้งตนเองวงศ์ตระกูลและเพื่อนผู้ถูกขโมย นอกจากนี้เรายังจำเป็นต้องพูดให้พ่อแม่ของสมุทรรเข้าใจสภาพปัญหาของลูกเขาด้วย"

"อะ พระรับหาโอกาสพูดคุยกับแกให้เร็วที่สุดละ พระไม่ต้องทำให้แกขโมยของใครอีก"

สองวันต่อมาครูบ๊องและครูสมพรรได้เชิญพ่อแม่ของสมุทรรมาเพื่อเล่าให้ทราบเกี่ยวกับพฤติกรรม และความผิดของเขา พร้อมกับให้ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ปัญหาแกกับพ่อแม่ของสมุทรรด้วย ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะหลังจากนั้นไม่นานสมุทรรเปลี่ยนเป็นเด็กที่ร่าเริงขึ้น มีความเป็นมิตรกับเพื่อน ๆ มากขึ้นและไม่มีการขโมยอีก เลย. . . .

ความสำเร็จในการแก้ปัญหาของสมุทร ทำให้ครูสมพรเข้าใจชัดเจนขึ้นว่า สาเหตุแห่งการกระทำ ของตนเองมี หลากหลายและซับซ้อน การกระทำอย่างเดียวกันอาจมีสาเหตุแตกต่างกันหรือเหมือนกันก็ได้ การศึกษาให้ตนเองเห็นว่า นักเรียนทำอะไรลงไปด้วยสาเหตุใด จะช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหานักเรียนได้ถูกต้อง

สิ่งที่ไม่จะช่วยทำให้ครูทราบว่า พฤติกรรมหนึ่ง ๆ มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง ก็คือ ข้อสรุปต่าง ๆ ที่นักจิต วิทยาได้สรุปไว้จากการศึกษา การทำ CASE STUDY หรือจากการทำวิจัย หากครูแนะแนว ได้ช่วยเหลือเพื่อน ครูด้วยการเก็บรวบรวมไว้เหมือนครูบ๊องแล้ว จะลดภาระในการสืบค้นของเพื่อนครูได้มากทีเดียว

ดังนั้น ในโรงเรียนรักเด็ก ห้องแนะแนวจึงเป็นห้องที่เพื่อนครูทุกคนใช้เวลาร่วมจากการสอนมาอ่านเอกสาร ที่ครูบ๊องจัดไว้ให้เป็นประจำ โรงเรียนแห่งนี้จึงเป็นโรงเรียนหนึ่งที่คุณครูทุกคนมีความรู้สึกภูมิใจในความเป็น "ครู" ของตนเอง

ผมกลัว

ครูนัดดาสะดุ้งตกใจตื่นขึ้นกลางดึก ด้วยได้ยินเสียงเคาะประตูบ้าน เสียงไม่ดังนักแต่ก็ดังพอที่จะทำให้ครูนัดดาตื่นได้ ชะรอยคนเคาะคงทราบว่าเป็นยามวิกาลจึงไม่กล้าเคาะเสียงดังมาก คนเคาะจะเคาะอยู่นานสักเท่าใด ครูนัดดาไม่อาจทราบได้

เมื่อแน่ใจว่าเป็นเสียงเคาะประตูบ้านของตน ครูนัดดาก็ลุกขึ้นเปิดไฟจุดเชื้อผ้าให้เข้าที่ หวังผมสวมเสื้อคลุมทับเสื้อชุดนอนอีกชั้นหนึ่ง มองดูความเรียบร้อยของตนเองจากเงาในกระจกแล้วก็เดินลงบันไดไปชั้นล่าง เปิดไฟชั้นล่างสว่างไสวอีกหนึ่งดวง แล้วเดินไปที่ประตู ก่อนจะเปิดประตูได้ร้องถามออกไปว่า

“ใคร”

“ผมเองครับ สุดใจ” คำตอบดังเข้ามาจากภายนอก

เมื่อทราบชื่อแขกยามวิกาลและแน่ใจว่าเป็นสุดใจ เพราะจำเสียงได้แล้วครูนัดดาก็เปิดประตูออกไป นายสุดใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามของโรงเรียนยังอยู่ที่นั่น เขายกมือไหว้ครู

“ไปไหนมาไง ทำไม่ถึงมาเอาบ้านนี้” ครูนัดดาถามพลางสำรวจตรวจตราไปทั่วร่างกายของ นายสุดใจ เมื่อไม่มีคำตอบ จึงพูดต่อว่า

“เข้ามาข้างในก่อนซิ” แล้วก็หันหลังเดินนำแขกยามวิกาลเข้าบ้าน

นายสุดใจก้าวเข้ามาในบ้านครูนัดดา เขาปิดประตูลงกลอนอย่างเรียบร้อยแล้วเดินตามเข้ามาในบ้าน ครูนัดดานั่งลงที่โซฟา ส่วนเขาต้งนั่งพับเพียบกับพื้น เมื่อเห็นกันชัดถนัดตา ครูนัดดาจึงเห็นว่า แก้มข้างหนึ่งของเขาแดงบวมเป่ง ตาข้างซ้ายเขียวช้ำใกล้จะปิด ปากเขามีเลือดออก เขายกมือลูบแก้มที่บวมไปมา นาฬิกาตีบอกเวลาเที่ยงคืนพอดี

"เป็นไง มีเรื่องอะไรหรือ แล้วแก้มไปโดนอะไรมา"

"ผมถูกพี่ช้อมดริบ" สุดใจเล่า

"เมื่อไหร่"

"ก่อนมาที่ทะเลดริบ"

"อะไรกัน ตอนนั้นมันที่ยอดต้นแล้วนะ มันเป็นเวลานอนแล้ว ทำไมถึงมาตีกันล่ะ ป่านนี้ยังไม่ได้ออนอีกหรือ"

"ยังดริบ" สุดใจตอบ

"หนีออกไปเที่ยวดริบ" ครูเน็ตดาทำเป็นเฉยๆ ที่จริงแล้วครูเน็ตดา รู้ว่าสุดใจเป็นเด็กเรียบร้อย เป็น ลูกคนเล็กของครอบครัว พ่อแม่จึงรักมากประคบประหงมเป็นอันดี ครอบครัวนี้เจ้าตำรา "ตระกูลใหญ่" ของครูเน็ตดา เพราะมีลูกถึงเก้าคน และสุดใจเป็นคนเล็ก ได้รับความรักเอาใจใส่ใกล้ชิดจากพ่อแม่ เด็กดีดแม่และเรียบร้อยอย่างนี้ จะต้องไม่ใช่เด็กหนีเที่ยวตอนกลางคืนอย่างแน่นอน

"ผมไม่ได้หนีออกไปเที่ยวดริบ"

"แล้วทำไมจนป่านนี้ไม่หลับไม่นอน หรืออยู่หลังล็อก"

"ไม่ใช่ดริบ ค่ะ..." สุดใจหยุดพูดครึ่งใจอยู่พักหนึ่ง ในที่สุดก็ตัดสินใจเล่า "พี่ของผมใช้ให้ผมไปทำตุ๊กตาสองตุ่ม" หยุดคิดแล้วเล่าด้วยเสียงจริงจังว่าจะพูดหรือไม่พูดดี

"แล้วไง" ครูเน็ตดาซัก

"ผมก็ไปให้ แต่... ผมไม่ได้ทำดริบ"

"หมายความว่าเธอออกจากบ้านไปจริง แต่ไปไม่ถึงจันหรือ"

"ไม่ถึงดริบ"

"แล้วไปไหน"

"ผมไปหาเพื่อนดริบ ไปคุยอยู่ที่บ้านวันชัยดริบ"

"ทำไมไม่ไปทำตุ๊กตาสองตุ่มให้เสร็จล่ะ"

"ผมไม่อยากทำดริบ"

“อ้าว! เรามันก็เป็นสียอย่างนี้ เป็นน้องพี่เขาใช้ไม่ได้หรือ”

“ใช้ได้ครับ”

“ก็การที่ไม่ทำจะให้เขาเห็นโทษเขาเรียกว่าใช้ไม่ได้ละ”

“ก็ผมไม่อยากทำ” ฮ้าฮัก

“ก็ไม่อยากทำ ไม่พอใจจะทำแล้วทำไมไม่บอกเขาเสียแต่แรกล่ะ รับงานเข้ามาทำแล้วไม่ทำให้เขา เขาก็ต้องไม่โทษซี เสียงานเสียการเขาหมด”

“เสียงาน...” สุดใจทวนคำของครูนิเดตาฮ้า ๆ

“ใช่ซี” ครูนิเดตาเน้นคำตอบ “แล้วไงต่อ”

“ผมกลับมามองประมาณสี่ทุ่มกว่า เขาของมาคืนเขา แล้วก็เข้าห้องอาบน้ำ พอออกมาจากห้องน้ำเขารู้ว่าผมไม่ได้ทำจะให้ก็โกรธด่าว่าผม ผมบอกว่าผมไม่ได้ไป ผมไม่อยากทำจึงไปคุยกับเพื่อน แล้วก็กลับมา” นายสุดใจหยุดเล่า ถอนหายใจ ครูนิเดตาเฝ้าฟังเงียบ ๆ เขาก็เล่าต่อ

“พี่เขาบอกว่าผมไม่ช่วยทำงาน เขาบอกว่าที่ผมกินใช้ทุกวันนี่เพราะเขาทำงานหาเงินเลี้ยงพ่อแม่และน้อง แต่ผมไม่เคยสำนึกบุญคุณ ไม่เคยเห็นใจ และไม่เคยช่วยเหลือเลย ผมก็เถียงว่าผมไม่ชอบ งานของเขา ถ้าเป็นงานอื่นผมจะทำให้ งานนี้ไม่ดี ผิดกฎหมาย”.....

“พี่เขาบอกว่า ก็เป็นงานที่เลี้ยงชีวิตผมอยู่ทุกวันนี้แหละอย่าทำองหอง เขาเยาะเย้ยถากถางว่าผมเป็นคนดีแต่ดำรงชีวิตด้วยเงินที่ผมรังเกียจ ถ้าอย่างนั้นต่อไปไม่ต้องกินข้าวบ้าน ไม่ต้องมาบ้าน เขาตำหนิขบถตายครับ ผมไม่โทษเขาบอกว่าผมจะไม่มาบ้าน ไม่กินข้าวบ้าน แล้วผมจะไปบอกตำรวจ เขาเลยเข้ามาตบและเตะผม พี่อีกคนเข้ามาช่วยกันรุมซ้อม พ่อแม่ห้ามเขาก็ไม่ฟังเขาบอกพ่อกับแม่ว่าเขาจะไม่เลี้ยงผมอีกต่อไป ถ้าพ่อแม่รักผมมากกว่าเขาก็ออกไปจากบ้านด้วยก็เลย”

“เขาไล่พ่อแม่ด้วยหรือ” ผู้ฟังถาม

"ครับ เขาโกรธที่พ่อแม่ห้ามและว่าเขาที่ทำผม พ่อกับแม่ร้องไห้ ผมสงสารพ่อกับแม่ครับ เลยหนีออกจากบ้านมา"

"เอานะ" ครูนัดดาสรุป "แล้วตอนนี้เป็นไงมั่ง เจ็บที่ไหนครูจะหายาหม่องให้ทานะ" ครูนัดดาทำตัวเป็นหมอชาวบ้านที่ใช้ยาหม่องสำหรับสารพัดโรค

"ครูครับ ผมขอน้ำแข็งในตู้เย็นสักสองสามก้อนดีกว่าครับ ผมจะห่อผ้าเช็ดหน้าประคบที่เจ็บ ๆ อาจารย์พระตึกหาสอนให้ทำอย่างไ้ครับ"

หลังจากครูนัดดาจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แล้ว ครูนัดดาก็ถามสุดใจว่า

"เธอยังไม่ได้บอกครูเลยว่าพี่เขาใช้ไปทำอะไร"

"เขาให้ผมเอาผงไปส่งครับ"

"ผงอะไร" ครูนัดดายังไม่เข้าใจ

"เฮโรอีนครับ"

ครูนัดดาถึงกับผงะเมื่อได้ยินคำพูดของศิษย์

"ครูจะโกรธหรือเปล่าครับ ถ้าผมจะบอกว่าผมเคยเอาไปส่งให้พี่เขาของสามครั้งแล้ว" สุดใจพูดไปเลื่อนมือที่ประคบน้ำแข็งที่ใบหน้าไป

"เธอเคยทำมาแล้วหรือนี่" แม้จะบังคับตัวเองอยู่แล้ว น้ำเสียงของผู้พูดก็บ่งบอกถึงความตกใจ

"ครับ"

"ไม่กลัวหรือ"

"กลัวซีครับ ผมเอาใส่กระป๋องแล้วเดินเอาไปให้เขา"

"เสียงจิง"

"ผมทราบครับ แต่พี่เขาใช้ผมก็ต้องทำ เพราะเขาหมั่นพูดให้ผมมั่นใจอยู่เสมอว่า ที่ผมมีกินมีใช้ มีเรียนอยู่ทุกวันนี้เพราะการขายของอย่างนี้"

ครูนัดดาสมองสีหน้ามาเสียเลย ๆ คิดคำถามไม่ออกเลย แต่สุดใจก็ยังพูดต่อไป

“ผมคิดอยู่เสมอว่าผมจะไม่ทำ ครูในโรงเรียนก็เฝ้าสอนพวกเราว่า เฮโรอีนเป็นสิ่งไม่ดี คนเสพก็ไม่ได้
คนจำหน่ายก็ไม่ได้ ผมไม่ได้สูบไม่ได้เสพหรอกครับ แต่ผมก็เป็นคนจำหน่าย ผมรู้สึกจะอายใจเหลือเกินครับ
เรื่องกลัวตำรวจจับนะผมกลัวน้อยกว่าความรู้สึกจะอายใจและเสียใจเสียอีก บางครั้งผมไม่อยากมาโรงเรียน ไม่
อยากเรียนเลย ไม่อยากมาเห็นหน้าครูๆ เลย ผมเสียใจครับ” คนพูดหยุดหายใจลึกๆ ก็ระบายความอัดอั้นตันใจ
ต่อไป

“หลายครั้งผมเข้าไปในห้องแนะแนว ผมอยากไปบอกครูแต่ผมก็ไม่กล้าบอก เพราะเป็นเรื่องไม่ดี
ตรงบทร้องของผม ที่สำคัญผม...กลัวครูโกรธ” เขาหยุดพูดสายตาส่งจับอยู่ที่สายตาของครู เขากำลังค้นหาคำตอบ
จากสายตาของครู แล้วก็รุกเร้าครูด้วยคำถามอีกว่า

“ผมทำผิด ครูโกรธผมหรือเปล่าครับ”

“ไม่โกรธหรอก”

“ครูเสียใจหรือเปล่าครับ”

“อ้อ...” ครูนัดดาหาคำตอบไม่ทัน “ครูจะบอกพูดใจว่าอย่างไรดี... เอาจ้ ครูว่าสุดใจทำผิดจริง แต่ก็
ทำด้วยความจำเป็นถูกที่บังคับ ทั้ง ๆ ที่แท้จริงแล้วเธอไม่ได้อยากทำเลย ครูพูดอย่างนี้ถูกไหม”

“ใช่ครับ ผมเข้าใจทำจริง ๆ และผมก็บอกกับตัวเองอยู่ตลอดเลยว่าผมทำบาป ผมทำลายประเทศชาติ
สักวันหนึ่งผมคงจะถูกตำรวจจับ ผมไม่อยากถูกจับ ผมอยากเรียนหนังสือ” ก็อันธพาลนั้นมาถึงคำตอบผู้พูด เขา
ยกมือขึ้นปิดหน้าร้องไห้

“ครูครับ ผมควรจะทำอย่างไรดี” ในที่สุดเขาก็เผยหน้าขึ้นถาม

“เขาเถอะ วันนี้ติดแล้ว” ครูนัดดาติดบท “แอนสิยก่อนแล้วพุงนี้ค่อยปรึกษาหารือกันต่อไป”

“ครูอย่าเล่าให้ใครฟังนะครับ ผมกลัว” ถูกศิษย์พูดกับครูราวกับจะขอคำมั่นสัญญา

“จ๊ะ” ครูนัดดาตอบแล้วก็ลุกขึ้นเดินออกจากห้องไป ปลอบย้ให้นายสุดใจดูแลตัวเอง

อีกสิบห้า นาทีต่อมาครูนัดดาก็เห็นแสงไฟในห้องที่นายสุดใจนอนหลับมิดลง ครูนัดดาเอามือก่ายหน้าผาก
ล้มตาโพลงต่อไปอีกจนกระทั่งได้ยามเลี้ยงเอาพิณสามดวงจึงม่อยหลับไป

เช้าวันรุ่งขึ้น เมื่อครูนิดดาแต่งชุดไปทำงานเรียบร้อย และเดินลงบันไดมาชั้นล่างก็พบสุดใจตื่นนอนแล้วหน้า
เก็บเครื่องนอนพับซ้อนเรียบร้อยไว้บนโซฟาเรียบร้อยเช่นเดิม เขยกมือไหว้สวัสดิ์ครูนิดดา ขอบตาของเขายังคงเขียวช้ำ
แต่แก้มหายบวมแดงเกือบเป็นปกติแล้ว

"ครูครับ วันนี้ผมไม่ไปเรียนหนังสือครับ" เขาพูด เมื่อเห็นครูนิดตามองจึงเขาอยู่เป็นจึงถามเหตุผล
เขาก็กล่าวต่อว่า "ผมไม่อยากให้เพื่อน ๆ เห็นผมในลักษณะอย่างนี้ และผมก็ไม่อยากตอบคำถามเขาด้วย"

"ก็ได้" ครูนิดดาตอบหลังจากไตร่ตรองอยู่พักหนึ่ง "แล้วระหว่างกลางวันนี้จะอยู่ที่ไหน"

"ที่นั่นแหละครับ พอสาย ๆ ผมจะออกประตูหลังโรงเรียนมาลึบไปบ้านสักพัก"

"ถ้าเจอฟีทะเล่" ครูนิดดาถาม

"ไม่เจอฟีทะเล่ครับ เขาออกจากบ้านตอนสายทุกวันและกลับมาตอนบ่ายหรือเย็น ผมจะไปดูพ่อและแม่
จะไปบอกพ่อแม่ว่าผมไปค้างคืนที่ไหน ป่านี้อาจารย์คงห่วงผมแน่แล้ว"

"ก็ได้" แต่ถ้ายังเข้าบ้านไม่ได้ก็กลับมาหา มาอยู่ที่ไหนก่อนจนกว่าเรื่องต่างๆ จะบรรเทาลง หรือเราหาทางออก
ที่ดีกว่านี้ได้" ครูนิดดาสั่งด้วยความห่วงใย

"ขอบคุณครับ" สุดใจตอบครูพร้อมกับยกมือไหว้

ครูนิดดาออกจากบ้านเดินไปที่โรงอาหารของโรงเรียน ซื้ออาหารใส่ถุงพลาสติกสองสามถุง แล้วเดิน
กลับมาที่บ้านพักอีกเรียกให้สุดใจมารับถุงอาหาร

"นี่อาหารเช้าของเจอ" ครูนิดดาพูดพลางส่งถุงอาหารให้

"ขอบคุณครับ" สุดใจยกมือไหว้ครู นิดดาเอื้อมยื่นถุงเพียงขอบตา เขารับกับหมางนัยชวนให้น้ำตาไหลให้
ครูนิดดาเห็น

เมื่อครูนิดดากลับบ้านเย็นวันนั้น สุดใจได้เก็บกวาดเช็ดถูบ้านและอาบตอยที่อยู่ออยู่แล้ว เขาเล่าให้ครูนิดดาฟังว่า

"ตอนสายวันนี้ผมไปบ้านมาครับ"

"พบพี่ ๆ เขาไหม"

“ไม่พบครับ พบแต่พ่อกับแม่สองคน ผมบอกว่าผมนอนต่างที่บ้านครู พ่อบอกให้ผมมาขอบคุณครูครับ”

“เหตุการณ์เป็นไบบ้าง”

“แม่ยังร้องให้อยู่เลย เมื่อตอนเช้าก่อนพี่เขาออกจากบ้านไปก็ได้ทะเลาะกับแม่เรื่องของผมอีก ผมบอกกับแม่ว่าอีกสองสามวันผมจะบอกว่าผมจะตัดสินใจอย่างไร แล้วผมก็เก็บเสื้อผ้าสองสามชุดกลับมา”

“เธอจะตัดสินใจเรื่องอะไร”

“ผมจะเรียน หรือจะเลิกเรียนแล้วไปทำงานกับเขา”

“สุดใจ” ครูนัดดาขัดขึ้น “อย่าเพิ่งรีบตัดสินใจ เธอต้องคิดด้วยความรอบคอบ ใช้เวลาหน่อย ไม่ต้องรีบ”

“ครูครับ ผมเห็นแล้วว่าผมไม่มีทางเลือกอยู่สองทางและไม่ว่าจะเลือกทางใดก็มีปัญหา รอผมอยู่ข้างหน้าทั้งนั้น ถ้าผมเลิกเรียน ผมก็อยู่บ้านไม่ได้ และใครจะส่งเรียน ถ้าผมเลือกทำงานกับพี่ ผมก็กลัว... ถูกตำรวจจับ”

“กลัวถูกตำรวจจับเท่านั้นหรือ” ครูนัดดาถามอย่างหยิ่งเชิง

“ผม... เสียใจ... ด้วยครับ ที่ผมเป็นคน... ไม่... ดี” เสียงตอบไกลจจะร้องไห้

“เขาอย่างไร” ครูนัดดาพูดอย่างอ่อนโยน “เธอหาชุดนักเรียนมาหรือเปล่า”

“เอามาครับ”

ครูนัดดาแอบชมขยี้ใจ ‘ดูซิ ทั้ง ๆ ที่กำลังจะตัดสินใจจะเรียนหรือไม่เรียนแต่ ก็ยังไม่ลืมไปถึงชุดนักเรียน’

“ครูว่าเธอหยุดโรงเรียนสักสัปดาห์เพื่อให้หน้าตาดูดีหน่อย” ครูนัดดาหกลึกเสียงต่ำว่า ‘ยับเยิน’ เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนใจ “แล้วค่อยไปโรงเรียน ขณะนี้จัดการซื้อชุดเสื้อผ้านี้ให้เรียบร้อยเตรียมตัวไว้”

“ครูครับ”

“หือ”

“ผม... คง... ไม่... ได้... เรียนอีก... แล้ว” กว่าที่จะพูดคำพูดออกมาได้ช่างยากเย็นเสียงเครือ

อีกแล้ว

“เถอะน่า” ครูนิดดารีบตัด “ครูบอกแล้วไงว่าใจเย็นๆ ใช้เวลาหน่อย ะยะนี้อยู่ที่โน่นแหละ ไปโรงเรียนตามปกติ ครูกำลังหาทางช่วยเหลือ”

“ขอบคุณครับ” คราวนี้ชายก็มีมือไหว้และกราบลงกับพื้น

ณ ที่ประชุมสมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียน ผู้บริหารได้นำเรื่องของเด็กนักเรียนชาย คนหนึ่งของโรงเรียนเข้าเสนอในที่ประชุมเพื่อขอความช่วยเหลือ ครูนิดดาถูกเชิญเข้าประชุมด้วยเพื่อให้ข้อมูลในที่ประชุมต้องการ คณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูลงมติให้ช่วยเหลือเด็กชายคนนี้ให้เขาได้เรียนต่อด้วยการให้ทุนอาหารกลางวัน ให้เงินซื้อเครื่องแบบนักเรียนและสิ่งจำเป็นในการเรียน กรรมการของสมาคมคนหนึ่งมีกิจการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสารต่าง ๆ ได้รับเขาเข้าทำงานส่งหนังสือพิมพ์ตามบ้านต่าง ๆ ในตอนเช้ามืด เพื่อให้เขามีเงินเพียงพอซื้ออาหารรับประทาน ส่วนวันเสาร์และอาทิตย์ก็เขว้างปลอดจากกิจกรรมที่โรงเรียนจัดหรือจากภารกิจเกี่ยวกับการเรียน ทางร้านก็ยินดีให้เขาไปทำงานขายหนังสือพิมพ์ที่บ้าน โดยจ่ายค่าแรงให้ตามสมควร

หลังจากเลิกประชุม ครูนิดดาเดินทางกลับบ้านด้วยความโล่งใจเมื่อถึงบริเวณประตูรั้วบ้านเห็นสุดใจกำลังกวาดใบไม้ที่ทางเดินมีอาจารย์จงกลเพื่อนครูที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกันกำลังใช้กรรไกรตัดแต่งกิ่งไม้อยู่ใกล้ ๆ พอครูนิดดาเดินเข้ามาใกล้อาจารย์จงกลก็ทักว่า

“เป็นไง ถูกลอบเตอรืมาหรือ หน้าบานแฮียว”

สุดใจหยุดไม้กวาดแล้วเงยหน้าขึ้นดูครูนิดดา และยกมือไหว้ตามธรรมเนียมเด็กไทยที่ต้องไหว้บิดามารดา และญาติผู้ใหญ่ก่อนไปโรงเรียนและเมื่อกลับ

“ยิ่งกว่าอีก” ครูนิดดาตอบเพื่อนร่วมงานอย่างว่าแรง สายตาจับอยู่ที่ลูกศิษย์ ในใจก็ชื่นชมความขยันขันแข็งของเขา

คำวันนี้ครูนิดดาได้เล่าผลการประชุมสมาคมผู้ปกครองและครูให้สุดใจฟัง เขาดีใจมากและก้มลงกราบ ครูนิดดาด้วยความรู้สึกขอบคุณยิ่ง

“ครูครับ เมื่อไรจะมีประชุมสมาคมอีกครั้ง” เขาถามขึ้น

"ทำไมล่ะ"

"ผมจะไปกราบขอขอบคุณท่านให้ครบทุกคนเลย" สุดใจกล่าวด้วยความจริงใจ

"ไม่ได้นะ" ดรุณัดดาห้าม "เธอจะทำอย่างนั้นไม่ได้"

"ทำไมล่ะครับ" สีหน้าคนถามงุนงง

"เธอลืมไปแล้วหรือว่าเรื่องของเธอน่ะผิดกฎหมาย"

"จริงสิ" สุดใจคิด เขาเข้าใจเนื้อหาของคำพูดห้ามของดรุณัดดาอย่างทะลุปรุโปร่ง

"นี่ผมจะไม่มีโอกาสได้ไปกราบขอพระคุณผู้มีพระคุณเลยหรือครับ" เขาพูดเหมือนพ้อ

"มีสิ" ดรุณัดดาตอบ "เธออยากพูดว่าอย่างไรก็ฝากครูไปครูจะไปบอกให้"

"ครับ" เขารับคำก็จริงแต่ก็ดูเหมือนจะยังไม่พอใจอยู่ดี แล้วเขาก็ตั้งคำถามขึ้นมาอีก

"นี่แสดงว่าในที่ประชุมไม่มีใครทราบชื่อผมเลยหรือครับ"

"ใช่จ๊ะ ชื่อของเธอถูกปิดเป็นความลับ เราตั้งชื่อใหม่ให้เธอเพื่อปรึกษากันในที่ประชุม"

"ถึงอย่างไรคนที่บ้านจากร้านหนังสือก็ต้องรู้จักผมอยู่ดี" สุดใจแย้งขึ้น

"นั่นแน่นอน" ดรุณัดดาตอบ "แต่จะเป็นเท่าไหร่นักเดี๋ยวเท่านั้นเรารู้ ท่านจะรับเธอเข้าเป็นลูกจ้าง คนหนึ่งเหมือนลูกจ้างทั่ว ๆ ไป และในบ้านก็จะไม่มีใครรู้จักเธอมากไปกว่านี้"

"แล้วผมควรจะเข้าไปกราบขอพระคุณท่านใหม่ครับ"

ดรุณัดดายิ้มด้วยความพอใจในความมีมารยาทของสุดใจแล้วตอบว่า

"ไม่ต้อง เรื่องนี้ครูได้ตกลงกับท่านไว้เรียบร้อยแล้ว ท่านเข้าใจดี แต่ยังมีอีกเรื่องที่เรายังไม่ได้ พูดถึงกัน"

"อะไรครับ"

"ขณะนี้เธอมีที่เรียน มีเครื่องเรียน เครื่องแต่งตัว มีอาหารกลางวัน และมีงานทำเพื่อเป็นอาหารเช้าเย็น

ใช้ไหม"

"ครับ"

"ดูว่าเธอตรวจกลับบ้านได้แล้ว เสาให้พ่อแม่ฟังว่าเธอมีงานทำ พ่อจะช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว เธอจะไม่
ต้องเป็นภาระของพี่ ๆ แล้ว เธอจึงจะกลับมาอยู่บ้านกับพ่อแม่ และจะตั้งใจเรียนให้จบเพื่อจะได้ ทำงานทำช่วย
ครอบครัวต่อไป"

"ครับ"

"และถ้าพบพี่ ๆ ก็ขอโทษเขาเสีย และบอกเขาว่าตอนนี้ขอให้เธอได้เรียนก่อน เมื่อเรียนจบทำงานทำได้แล้ว
ก็จะช่วยเลี้ยงดูพ่อแม่ต่อไป"

"ครับ"

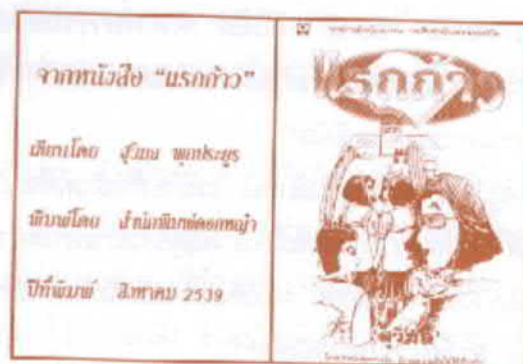
"ตอนนี้แอนที่ไถ่ก่อน พุ่มมีวันเสาร์เช้าค่อยกลับบ้าน"

"ครับ แล้วเมื่อไรผมจะต้องไปทำงานครับ"

"วันอาทิตย์ แก่ไม่ตรงมาหาครูที่นี่ เราจะไปร้านหนังสือกัน"

"ครับ"

ดังนั้นแอนจึงนอนหลับสนิท และฝันดีตลอดคืน

ตั้งหลักสู่

โรงเรียนเปิดเรียนธรรมดา กลางเดือนมกราคม

บิดาประตูห้องแนะแนวเปิดฉากออกโดยแรงด้วยพลังโกรธซึ่งกำลังพวยพุ่งอยู่ในภายในของผู้หลักแล้วสาขา ๖ ของเด็กชายวัยรุ่นผู้หลักบังตาที่ก้าวฉับ ๖ เข้ามาในห้อง ตามด้วยอีกหลาย ๖ ๗ เจ้าของชาเหล่านั้นหน้าตาบอกละอายใจไม่รับทั้งสิ้น ทั้งหมดเป็นนักเรียนชาย

ครูนัดดาเวยกนำจากงานที่ทำมืองหน้าแต่ละคนอย่างช้า ๆ ไม่มีใครยกมือไหว้เคารพครูสักคน ทั้ง ๆ ที่โดยปกติแล้วนักเรียนที่เข้ามาในห้องแนะแนวจะต้องเคารพครูทุกครั้ง ‘โกรธเสียจนลืมไหว้ครูเชียวนะ’ ครูนัดดาซ่อนอยู่ในใจ

นับได้เจ็ดคนพอดี ทั้งหมดต่างแยกย้ายกลับลงม้านั่งยาวในห้อง เวลานี้ก็กระแทกหัวลงอย่างชนิดลืมเจ็บ ‘เกิดอะไรขึ้นหนอ’ ครูนัดดาถามตนเองเงียบ ๆ

“อย่ายอมเขาซะ” นายภมรเขษมวิภาส เว้นเจ้าเพื่อนซี้ กระซอกเสียงพูด “พวกเราต้องเอาเรื่องให้ถึงที่สุด” ปลุกปั่นอีกต่างหาก

“ปากจัดก็เท่านั้น” วันชัยเสริม “บอกดี ๆ ก็ไม่ได้ ยังต้องมาว่าให้เจ็บใจอีก”

“ยังกะหวังดีเสียเต็มประดา” พิรุณณะปากพูดอย่างไม่สบอารมณ์ “พูดว่ากลัวเราจะสอนคนที่จริงเวลาตรวจข้อสอบตัวนั้นแหละกตัญญูพวกเรานั่น”

ได้เรื่องซะ กำลังโกรธครู’ ครูนัดดาบอกตัวเอง แต่ก็ตั้งใจฟังต่อไป

“แล้วเราจะทำยังไงกันดี” นายพลาย อดีตเนรเทศครูสอนภาษาอังกฤษ ๖ แต่ก็ถอนใจแสดงถึงความกังวล

“เราว่า อย่าให้มันรุนแรงเลย” สมภพ รองประธานนักเรียนปรามเพื่อน ๆ “นี่ก็ใกล้สอบแล้ว และเราก็กำลังจะจบจากโรงเรียนนี่แล้ว ขอให้เรารอบด้วยดีเถอะ”

“ก็เพราะจะจนนะซี เราถึงไม่กลัวไง” เมียงมากเพ็ญเฉลยขึ้นมาอีก “เราเป็นนักเรียนเรียบริอณาตลอด ยอมให้คิดว่า ชู้เลี้ยงยี่สิบไร่ คงคิดว่าพวกเรากลับกระมัง ทราวน้ำจะแสดงฤทธิ์ให้ดูสักที ที่ยอมให้เพราะเห็นเป็นเศรษฐรอกนะ แต่ถ้าหากทำเป็นไม้มืดเทศผลก็ต้องสู้กันมั่งละ”

“เฮีย ! อาจารย์เขาพูดว่าผัวโง่วะ โทษบททวนให้ฟังอีกทีซิได้นะไม่งั้นเด รุณตัวแน่นอนเดเสียงไล่พวกเร
ตัวลั่น” สมาชิกขี้ตขี้

“เฮ้เว้า” วันชัยเริ่ม “ตั้งทำโมเดลกันแล้ว ทำไ้ยังไม่กลับบ้านกลับช่อง โตเจป็นนั้นแล้วยังไม่มีความคิด ไ้ล้สอบแล้ว โทนจะสอบในโรงเรียน โทนจะสอบเรียนต่อ จำเป็นต้องดูหนังสือทั้งนั้น ช่วงไ้รักดีเสียเลย จะซ่อม โทหาตะหวักตะบวยอะไรกันนัก ไ้สอองวิชาไ้มันสำคัญอะไรนักหรือยาครูนักเวลาไปสอบเรียนต่อนะเฮ้สอองวิชา คนตรั้กับกันหรือยังไ้” คนพูดทำเสียงเลียนเสียงอาจารย์ผู้พูด ทำให้ทั้งคณะหัวเราะออกมาได้

“ไถ่ถอนไถ่” สมชายเอ่ยขึ้น “มันดีวิชาจงด่วนทำนั่นแหละที่สำคัญ”

‘อ้อ ! ...อาจารย์สมทรงนี่เอง’ ครูนิดตระหนักก็เรียนต่อว่านี่กำลังโกรธอาจารย์สมทรงจากสนทนา ‘โง่’
ที่นักเรียนทั่วไปเรียกกันนั่นเอง

อาจารย์สมทรงเป็นครูประจำชั้นสอน แขนซ้ายยาวกว่าด้านขวาเรียนเห็นเพียงต้องกันว่ารูปร่างของอาจารย์สมทรงดูคล้ายกับโอลิฟนาเวกท่นักการทูตบราซิลมาก จึงตั้งชื่อให้ว่า 'โย่ง' ครั้นมาจึงแล้วอาจารย์โย่งเป็นครูที่ตีตังใจสอนทั้งเนื้อหาวิชา และ 'นทกรจรรย์ธรรม' ในทุกตอนที่จะทำได้ เมื่อนั้นเรียนเห็นว่านทกรจรรย์ธรรมของอาจารย์สมทรงแท้จริงก็คือนั่น คราวใดบ่นว่ารุนแรงก็คือ 'ท่า' นักเรียนจึงค่อนข้างกลัวสมเมื่อถึงชั่วโมงเรียนกับอาจารย์สมทรงคุณสมภารดีอีกประการของอาจารย์ในความรู้ลึกของนักเรียนคือ 'พูดเร็ว ไม่มาหาเสียคดีเยี่ยมขาค'

และที่ความจริงอีกเช่นกัน นักเรียนโรงเรียนนี้เป็นนักเรียนเรื้อยเรื้อย มีเพื่อนแถมครูมากกว่านักเรียนโรงเรียนอื่นา เสียด้วยซ้ำไป ทั้งนี้เนื่องจากพวกเขาเข้าเรียนที่โรงเรียนนี้ตั้งแต่ระดับเตรียมประถมจนจบระดับประถมศึกษาและถ้าอ้าวจะระดับมัธยมศึกษาปีที่สามชั้นสูงสุดของโรงเรียนกล่าวอีกอย่างก็คือเขาใช้ชีวิตตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่นอยู่ในโรงเรียนนี้แทบจะทั้งสิบปี โรงเรียนจึงเหมือนเสมือนบ้านที่สองของเขา เมื่อเป็นเด็กเล็ก ๆ เขา

เคารพและเกรงกลัวครูเพียงใดปัจจุบันเขาก็กลัวครูเท่าเดิมและเหมือนเช่นเคย จึงไม่เคยปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนนี้จะทะเลาะกับครู ไม่เคยมีใครทำท่าทางท้าทายกับครู ถ้าถูกตักก็จะรับท้าว ถ้าเลี้ยงโตก็เลี้ยงไปเสียแต่วันนี้ เขากำลังรวมหัวกันจะสู้กับครู อาจารย์เฝ้าตาทำเป็นอ่านหนังสือเฉยอยู่ ไม่แสดงว่าเอาใจใส่พวกเขาเลย แต่จริง ๆ แล้วกำลังดูอยู่ท่ามกลางตอนใดของอาจารย์สมทรงทำให้เขาโกรธจนหน้าเขียวถึงกับต้องมาตั้งหลักส้อยในท่าขณะนั้น และเขาจะหาวิธีแก้ไขกันอย่างไร แต่ครูนี้คิดหาไม่ต้องเสียเวลาคอยคำตอบนานเลยเพราะเขาเคยมานพพูดขึ้นว่า

“เราว่า ต้องไปถามนายสุ ว่าเล่นดนตรีกับเล่นกีฬากับเสียทีตรงไหน”

‘เจอแล้วไอ้’ ครูนี้ตอบออกตัวเอง ‘ไม่พอใจที่เขาไม่ให้เล่นกีฬา เล่นดนตรีนี่เอง’

สำหรับครูนี้คิดว่าแล้วมีความเห็นว่ากิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปกครองเด็กวัยรุ่น และในกิจกรรมทั้งหลายนั้น กีฬาและดนตรีเป็นกิจกรรมที่ให้ผลในการหล่อหลอมนิสัยและพฤติกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นกิจกรรมที่ให้ความสุขเพลิดเพลิน ทำกายควมสามารถของวัยรุ่นด้วยเหตุนี้ห้องแนะแนวจึงส่งเสริมให้นักเรียนตั้งวงดนตรีหลายวง ให้นักเรียนตั้งกลุ่มกันเอง ใครอยากเล่นอยากร้องกับใครก็ไปรวมกลุ่มกันและห้องแนะแนวก็จัดแสดงดนตรีประจำสัปดาห์ โดยให้จัดเปลี่ยนเวียนกันที่เวทีที่ยังจัดให้มีประชาชนคนรักกันด้วยเพิ่มความ ‘มัน’ ให้กับผู้เล่น ผู้ร้อง และผู้ชม นับเป็นกิจกรรมที่ได้รับความร่วมมือร่วมใจอย่างกว้างขวางในกลุ่มวัยรุ่นของโรงเรียน

ส่วนหมวดผลงานนักเรียนที่เห็นประโยชน์ในการส่งเสริมนักเรียนเล่นกีฬา นักเรียนที่มีพฤติกรรมกระด้างไปทางทะเล จะถูกชักจูงมาเล่นกีฬาตอนเย็นๆ เพื่อให้เขาอยู่ใกล้ครู อยู่ในโรงเรียนนาน ๆ ให้ซ้อมทักษะทาง ให้รับผิดชอบดูแลอุปกรณ์กีฬาที่นักเรียนขอยืมไปเล่นหลังเลิกเรียนแล้วบ้าง ช่วยครูทำงานสนาม เช่น แต่งเส้นสนามแบบอเมริกัน สนามบาสเกตบอล ฯลฯ ด้วยเหตุนี้เมื่อโรงเรียนเลิกแล้วนักเรียนจำนวนหนึ่งจะหิวกระหายเดินมุ่งหน้าไปห้องอาหารมัยแทนที่จะกลับบ้าน

ใหนแก่นักเรียนที่มีปัญหาเท่านั้นที่ได้รับเชิญให้ร่วมกิจกรรมกีฬาและดนตรี นักเรียนที่มีความสนใจจริงจัง หรือนักเรียนที่นึกสนุกเป็นบางครั้งก็เข้าร่วมเล่นได้ทุกวัน ด้วยเหตุนี้วันนี้จึงมีนักเรียนที่เป็นนักกีฬา

นักดนตรี นักร้อง ของโรงเรียนและมี 'เด็กเรียน' อย่างมากมายและน่าสงสาร ร้องประสานนักเรียน แถบ
ยังมีนายภรรยาซึ่งเป็นนักฟิสิกส์ของรวมอยู่ด้วย

ทั้งห้องเรียนและฝ่ายประสานงานมีความเห็นตรงกันอยู่อย่างหนึ่งคือ พยายามดึงนักเรียนให้อยู่ใน
โรงเรียนแต่ละวันให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีพฤติกรรมแปลก ก้าวร้าว ครอบครองแตกแยก หรือ
ไม่สามารถหาออกจากบ้านไปทำงานซึ่งมักจะกลับถึงบ้านดึกดำบรรพ์ ถ้าหากเด็กเหล่านั้นจะอยู่คนเดียวอันอาจเป็น
ช่องทางให้เขาออกจากบ้านไปเล่นในชุมชนของเขาซึ่งมักด้วยกลุ่มอันธพาล เป็นวัยรุ่นหรือวัยหนุ่มสาว
ชอบเข้าเรียนที่ไหนไม่ได้ หรือถูกไล่ออก กลุ่มคนเหล่านี้ได้เตร็ดเตร่อยู่ในชุมชน ตัวแก๊งค์หรือแก๊งค์อื่นบ้าง มาซึ่งวิว
วิวบ้าง คอยเกาะเกาะสาว ๆ ที่เดินผ่านบ้าง อาจารย์เฝ้าตาเคยเห็นกับตาว่าพอมีรถตำรวจวิ่งมาจอดในชุมชนนั้น
กลุ่มคนเหล่านี้ก็แตกฮือ ทบตันน้ำฝนกายเร็นไปก่อกวนในชุมชนหรือวิ่งหนีไปเฉย ๆ การที่โรงเรียนจัดกิจกรรม
ตอนเย็นถึงคืนนักเรียนไม่โทกกลับบ้านดังกล่าว จึงเป็นเหตุอันน่าเศร้าใจที่ช่วยเหลือนักเรียนให้ปลอดภัยจาก 'มอพิบ'
ทางสังคมวิธีนี้

แต่ความคิดนี้สวนทางกับความหัดของอาจารย์อีกหลายท่านในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
อาจารย์ที่โรงเรียนอย่างอาจารย์สมทรง ซึ่งชอบที่จะให้นักเรียนใช้เวลาทุกนาทีไปกับการเรียนอย่างจริงจังมาก
กว่า

"ดี" วันชัยรับท่อนของภรรยา "เราทั้งหมดนี้แหละเข้าไปด้วยกัน" ถึงจะอยากต่อสู้กับครูอยู่
เต็มเปี่ยม วันชัยก็ยังไม่ว่า 'พลเดี้ยว' อยู่ดี

"ถ้าอย่างนั้นต้องไปไหนเจ้าพวกผู้หญิงผู้ชายที่วิ่งหนีปิดลับไปไหนหมดคนแล้วมาร่วมด้วย" พิรุณเสนอ
ด้วยต่อการพลั่งที่ตักตักเขม็งแข็งเป็นการเสริมขวัญกำลังใจให้กับตนเอง

"แต่เราว่าคนเดียวก็ทันพอ ไม่ต้องพากันไปทั่วหมดหรอก" ภรรยาแย้ง "เลือกคนที่ขู่ว่าจะตีหรือ
ทน่อ"

“ก็ได้” วันชัยพูดขึ้น “เราเสนอายนั่นแหละ เพราะในกลุ่มเรากลายมีวงกว้างที่สุด”

“เออจริง” ทลายเลี้ยวรับขึ้นพร้อมกัน

เลือดแห่งความภาคภูมิใจแผ่กระจายไปทั่วร่างของนายภนพส่วเมตได้จากใบหน้าและหูของเขาส่งขึ้น ครูประจำชั้นประจำวิชาทั้งหลายล้วนเคยอ่อนแออ่อนใจกับคำถามหรือคำอธิบายอันเยิ่นเย้อ ความของเขามาแล้วทั้งสิ้น คุณสมบัติข้อนี้ของเขาเป็นที่รู้จักในกลุ่มเพื่อน ๆ ฉะนั้นทุกคนจึงพร้อมใจกันมอบหมายหน้าที่นี้ให้เขา

“เนพ” สมาชิกสภามหาวิทยาลัยเอียงหน้าคุยที่แรกทันที “เตรียมตัวให้ดีนะ ย้อนไปเนพหน้าทนายไปเลย... เราว่านายคนเคียวเก่าก้นทะเลจะพูดกันยาวโย่ง”

“ระวังอย่าหยวนคายกับครูนะ” แม้เขาจะเสแสร้งเห็นด้วยกับเพื่อน ๆ ที่ส่วภนพเป็นตัวแทน เขาก็ยังเป็นห่วงเกรงภนพจะพูดส่วเกินครู

“เออน่า” ภนพรับคำอย่างมั่นใจ “คราวนี้เสแสร้งโย่งก็ยาวโย่งเถอะ” ภนพตบเขี้ยวเคี้ยวฟัน ทำให้วัยรุ่นทั้งเจ็ดรู้สึกอีกเหินแยะตื่นเต้น

“เกิดอะไรขึ้น” เสียงครูนัดดาแทรกขึ้น “กำลังจะไปรับพี่ที่ไหนกัน”

ทั้งห่มครวญและนอยซ์กันผ่านเหตุการณ์ให้ครูฟัง และสรุปว่า

“พวกเราจะส่งนายเนพไปปะทะคารมกับอาจารย์โย่งครับ” สภามหาวิทยาลัย

“เพราะเขาพูดเก่ง พูดจาทันคน งานนี้ดูไม่เจ็ดเลอะ” วันชัยพูดอย่างมั่นใจ

“ครูว่าภนพทำเสียแน่นอน”

“ทำไมครับ” ทุกคนรวมทั้งภนพถามพร้อมกัน

“ภนพปากจัด” ครูนัดดาตอบ

“ก็เพราะอย่างนี้แหละซีพวกเรากำลังเลือกเขา” พิรุณพูด

“ก็เพราะอย่างนี้แหละซีครูถึงว่าเขาจะไปเสียทำอาจารย์สมทรวง”

“ไม่จริงครับ เขาพูดเก่งย้อนเก่ง ผมว่าเขาไม่เสียทำแน่” วันชัยเถียง

“นี่ พี่นะ” ครูรัตนาเรียกสติของทุกคนก่อนจะตั้งคำถาม “ในการทะเลาะด้วยการโต้เถียงกันนั้น เธอว่าใครจะชนะ”

“คนมีดวงต๋องสิครับ” รองประธานนักเรียนตอบ

“คนมีดวงต๋องจนเห็นคู่ต่อสู้ได้นั่นละ ต้องยกย่องใช้ชั้นเชิงในการพูดสนทนาคู่ต่อสู้ให้ได้ใช้ไหมละ”

“ครับ” พลายตอบบ้าง

“และในการสยบคู่ต่อสู้ด้วยวาจา จะเป็นไปได้ไหมว่า บางคราวต้องล่อลวงกับคำพยาน คำสับประมาท คำอาฆาตมาดร้าย และทำอื่น ๆ ที่ไม่ดี ๆ นะ”

เจียน. . . ต้องบอกไหมที่ครูรัตนาใส่เข้าไปในสมองของทุกคนว่าสิ่งที่ทำงานของมัน

“ครูว่ามานพจะเสียทำตรงนี้ แล้วแทนที่พวกเราจะชนะกลับแพ้ และแทนที่จะแพ้อาจารย์สมทรง แทนเดียว จะแพ้ครูทั้งโรงเรียน เพราะการล่อลวงกับเล่ห์คนใดคนหนึ่งก็ตาม ครูทั้งโรงเรียนจะไม่ยอมแพ้”

สายตาทั้งเจ็ดคู่ประสานกันไปมา ทุกคนอยู่ในภาวะเฝ้าจับ ครูรัตนาเห็นได้ทั้งใจพูดต่อ

“ครูว่าพวกเราโอกาสที่จะเอาชนะอาจารย์สมทรง”

“หรืออะ ? ทำไงอะ” ชุ่มเสียงกระตือรือร้นขึ้นมาทั้งกลุ่ม

“ส่งคนไปเจรจา”

“ก็วิธีที่พวกเราทำแล้วจะทำอยู่นั่นแหละอะ” พิชญ์พูด

“ใช่” ครูรัตนาพูดเว้นระยะรอความตั้งใจฟังของนักเรียนแล้วพูดว่า “แต่คนที่ไปต้องไม่ใช่มานพ”

“ใครจะไปพูดกับอาจารย์สมทรงละครับ ผมไม่เอาด้วยหรอกนะ” วันชัยรีบออกตัว

“มีชิ พลายไง”

เสียงว้ายรุ่นทั้งหกเพศขึ้นพร้อมกันส่วนนายพลายมีสีหน้ายุ่งยาก

“กว่าพลายจะพูดได้หนึ่งคำ อาจารย์สมทรงก็พูดได้ตั้งร้อยห้าแล้วครับ” สมชายพูดบ้าง

“แต่ครูก็คิดว่า พลายจะทำให้อาจารย์สมทรงพูดช้าลง”

“ได้ไงอะ” วันชัยสวนอย่างเร็วด้วยความอยากรู้

“เอาวันนะ พอย” ครูนิศตายกมือสวทล้วยนายพลาธรเวทกับจะปออบและให้กำลังใจ

“พรงนี้ รอเวลาให้อาจารย์สมทรงอยู่คนเดียว แล้วเธอเข้าไปพบ คุณเข้เองทราบอาจารย์วาม ำกล่าวคำขอโทษอาจารย์เสียก่อน แล้วขอให้อาจารย์อธิบายให้เข้าใจว่าการเล่าที่พาและตนศรีไม่ตืออย่างไร”

“จริงด้วย” สุชินร้องเสียงดัง “วิธีนั้นไปเลย เราจะศูชีว่าอาจารย์โยงตอบยังไ”

“คงพูดไม่ออกเชียวละ” พิรุณศาคทาการณ

“วิธีใช้พลาชเทมาะครับ เพราะเขาเรียนมารบสวย ำ ทำทวส่ำรวมสุภภาพมาแล้ว” วันชัยพูดกับครูนิศตาแล้วหันไปพูดกับพลาช

“เฮ้ย พลาชหันนี้ไปข้อมทำสามเนรของนายให้ตี ำ และ เราอยาคศว่าพลาชจารย์โยงเจอสำนเนรนเกาะทำยังไ”

“วิธีนี้พอใจไหม” ครูนิศตาถามสมาชิก

“พอใจครับ” ทุกคนตอบพร้อมกัน

“ำวันนั้นยกย้ายกันกลับบ้าน และเริ่มต้นดูหนังสือได้แล้ว วดเล่าให้หน่อยสง อาจารย์สมทรงพุดอกที่ไใกล้สอบแล้วต้องเตรียมตัวดูทหนังสือ”

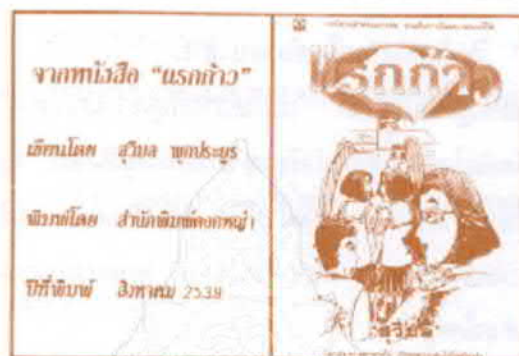
“แล้วที่เขว่ำข้อมไปทาเตะทวักเตะของอะไรกัน ให้องววิชานี้มันสำคัญอะไรนักหรือ และว่าพวกเรไรักเตะส่ำหรับ” มานพกลับเอาคำของอาจารย์สมทรงมาออกถ้อยแทนไ

“นั้นไพอยคำตอบพรงนี้” อาจารย์นิศตาตอบตติบทนต้อมด้วยความเห็นตูลูกศิษย์ทัวหมด

เข้วันรุ่งขึ้น นักเรียนทัวเจ็ดคนและมีเพื่อนที่รู้เรื่องอยากรู้ยาคเห็นมารวมกันที่ห้องแนะแนว การนัดแนะและแนะนำไม่จบสิ้น เพราะทุกคมีทวาคิดไคที่ตี ำ กับอกนายพลาชเพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในวินาทิระทักใจนั้น ส่ำหรับพลาช เวียนสวงดูเทมือนนเกาะ ‘พร้อม’ อยู่แล้ว

มีนักเรียนผัดเปลี่ยนเวียนกันไปต้อม ำ มอง ำ ที่ห้องพักครูนึ่ที่รอจ้วทจะให้อาจารย์สมทรงอยู่คนเดียวและในที่สุดเวลาส่ำคัญก็มาถึง พลาชเดินอย่างม่นคง สวงส่ำรวมไปที่ห้องพักครู

“ไชโย” เสียนักเรียนทั้งหมดตั้งขึ้นพร้อมกัน ทุกดวงหน้ามีรอยยิ้มแสดงถึงความสุขที่ได้รับชัยชนะ เป็นชัยชนะอย่างแท้จริงเพราะผู้แพ้ไม่รู้สึกเจ็บปวด เขาชนะด้วยความสุภาพ เรียบร้อยด้วยการพูดอธิบายกัน อย่างมีตรรกะใช้คำตรู และเขามีได้ล่วงเกินอาจารย์เลขแถวนี้แต่อย่าง

สรุปแนวทางช่วยเหลือเด็ก

จากตัวอย่างเรื่องที่นำมาเสนอ 2-3 เรื่องนี้ แสดงให้เห็นว่าปัญหาของเด็กนั้น มีต่าง ๆ กัน และแต่ละปัญหาล้วนมีสาเหตุ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุเดียวหรือหลายสาเหตุก็ได้ ฉะนั้นวิธีการแก้ปัญหา จึงแตกต่างกันไป ตามความเหมาะสมกับสาเหตุนั้น

การแก้ปัญหา จึงควรจะต้องดำเนินไปตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล คือการศึกษาเรื่องราว อาการหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กว่า เด็กมีปัญหาเรื่องอะไร มีพฤติกรรมหรืออาการอย่างไร สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมของเด็กเป็นอย่างไรเช่นในกรณีที่ สมุทรชไมยกกล่องดินสอเพื่อนจะต้องศึกษาว่าสมุทรมีกกล่องดินสอหรือไม่ และนอกจากชไมยกกล่องดินสอแล้วสมุทรมียังชไมอะไรจากใครอีก ฐานะทางครอบครัวของสมุทรมีเป็นอย่างไร

2. ขั้นวิเคราะห์สาเหตุ คือการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสืบสาวหาสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งในกรณีของสมุทรมีกชไมยกกล่องดินสอทั้ง ๆ ที่มีของสิ่งนั้นอยู่แล้ว และทั้ง ๆ ที่ครอบครัวฐานะดี ย่อมแสดงให้เห็นชัดเจนอยู่แล้วว่าไม่ใช่สาเหตุเพราะความขาดแคลน แต่เป็นสาเหตุทางจิตใจซึ่งอาจเป็นความ “แค้น” หรือต้องการทำร้ายจิตใจผู้อื่น (อาจเป็นพ่อแม่ของตน หรือผู้ถูกชไมย ก็ได้)

3. ขั้นกำหนดเป้าหมาย คือการกำหนดสิ่งที่ต้องการว่าจะให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลงหรือกลับกลายเป็นตรงข้าม เช่นในกรณีที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในเรื่อง “ตั้งหลักสู้” นั้น เป้าหมายต้องการเอาชนะครูโดยการตอบโต้ให้ฝ่ายหนึ่งต้องจำนน หรือ ต้องการทำความเข้าใจ

4. ขั้นพิจารณาทางแก้ปัญหา ขั้นนี้เป็นการระดมความคิดเพื่อให้เกิดทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย จากนั้นจึงมีการประเมินทางเลือกแต่ละทาง ด้วยการพิจารณาข้อดี ข้อเสีย และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติแต่ละวิธี เมื่อพิจารณาอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดและความเป็นไปได้สูงสุด แล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด

5. ขั้นตอนวางแผนดำเนินการ ขั้นนี้จะกำหนดขั้นตอนของการดำเนินงานว่าควรทำกิจกรรมอะไรบ้าง แต่ละกิจกรรมควรทำเมื่อไร ใครเป็นคนทำจะต้องใช้อุปกรณ์ เครื่องมืออะไรบ้าง ฯลฯ

6. ขั้นตอนมือปฏิบัติและประเมินผล ขั้นนี้เป็นการปฏิบัติตามแผนการ ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งการปฏิบัติแต่ละครั้ง ควรจะต้องมีการบันทึกถึงเหตุการณ์และผลที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ทราบว่าการปฏิบัติดังกล่าวได้ผลหรือไม่อย่างไร หากได้ผลก็จะได้ยุติการแก้ไข แต่ถ้าไม่ได้ผลก็ควรจะได้เปลี่ยนวิธีการใหม่ โดยย้อนกลับไปพิจารณาตรวจสอบว่า สาเหตุที่วิเคราะห์ไว้ถูกต้องหรือไม่ การกำหนดเป้าหมายนั้นเหมาะสมหรือไม่ จะมีทางเลือกอื่นที่ดีกว่าหรือไม่ หรือควรปรับปรุงแผนปฏิบัติให้รัดกุมรอบคอบกว่าหรือไม่ เป็นต้น

7. ขั้นสรุปผลและรายงาน ขั้นนี้เป็นการจัดทำรายงานโดยสรุปผลการดำเนินงานทั้งหมดเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ หากทำอย่างมีระบบและมีหลักฐานที่ชัดเจนก็อาจจัดอยู่ในประเภท Case study ซึ่งเป็นผลงานที่ถือเป็นการปฏิบัติงานในลักษณะของครูชั้น "มืออาชีพ" อย่างแท้จริง

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสงวน	ลักษณะ	อธิบดีกรมวิชาการ
ดร. ชำรุง	จันทวานิช	อธิบดีกรมวิชาการ
นายสมยศ	มีเทศน์	รองอธิบดีกรมวิชาการ

ประธาน

นางสาวอามา	ถนัดช่วง	ศูนย์และแนวทางการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ
------------	----------	---

คณะทำงานชุดที่ 1 (กำหนดแนวทาง) นักวิชาการศึกษา ศูนย์และแนวทางการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ

คณะทำงานชุดที่ 2 (จัดทำต้นแบบ)

นางสาวอามา	ถนัดช่วง	ศูนย์และแนวทางการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ
นางสุวิมล	พุกประยูร	อดีตครูแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียน และศูนย์ศึกษาในเทศก์ กรมสามัญศึกษา
นางสาวพจไนย์	เหล่าอมต	อดีตศึกษาในเทศก์ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

ภาพปก

นางสาวภัทริกา	จันทรมานิตย์	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 กรุงเทพมหานคร
---------------	--------------	---

ภาพประกอบ

นายชวินธุ์	จันทน์ทิพย์	สำนักพิมพ์ดอกหญ้า
นางสาวภัทริกา	จันทรมานิตย์	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนสตรีวิทยา 2 กรุงเทพมหานคร

สำนักพิมพ์ดอกหญ้า

457/99-100 ถนนสมเด็จพระปิ่นเกล้า แขวงอรุณฮัมรินทร์ เขตบางกอกน้อย
กทม. 10700 โทร 434-0233 โทรสาร 433-9114

27 มกราคม 2540

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ

ตามที่ท่านได้มีจดหมายขออนุญาตนำนวนิยายเขาวงกตเรื่อง แรกก้าว ของ
ดร. สุวิมล ทุกประยูร ไปพิมพ์เผยแพร่ในเอกสารชุด พัฒนาการ นั้น

สำนักพิมพ์ดอกหญ้ามีความยินดี อนุญาตให้เผยแพร่ได้ดังประสงค์ ทั้งนี้
ใคร่ขอความกรุณาท่านโปรดลงที่มา ระบุว่าพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ดอกหญ้า และลงรูปปก
ประกอบไปด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

จิตติ หนูสุข

(นายจิตติ หนูสุข)

ผู้จัดการสำนักพิมพ์

